

Monumentnummer*: 518416

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82903/102

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Amsterdam Amsterdam Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Amsterdam Binnenstad

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Amsterdam M 6777

Omschrijving**

Inleiding

Aan vier zijden vrijgelegen en gesitueerd aan Droogbak, Boomklokstraat en Nieuwe Westerdokstraat in 1882-1884 tot stand gekomen kantoorgebouw in oorsprong bestemd als ADMINISTRATIEGEBOUW van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij naar een ontwerp in Neo-Renaissance stijl van C.B. Posthumus Meyjes (1858 - 1922).

Omschrijving

Op een carré-vormige plattegrond rondom een binnenplaats in rode baksteen en op een natuurstenen plint opgetrokken administratiegebouw bestaande uit een in rustica uitgevoerd souterrain, een bel-etage, twee bovenverdiepingen en een kapverdieping onder een sterk uitkragende gootlijst aan de onderzijde voorzien van decoratieve gootklossen onder afgeplatte schilddaken waarvan de dakschilden aan de straatzijde zijn gedekt in leien en de schilden aan de binnenzijde in kruispannen. Het metselwerk is uitgevoerd in kruisverband. De verdiepingen worden gemarkeerd door uitkragende waterlijsten. Alle gevels zijn voorzien van middenrisalieten. Hoekrisalieten alleen aan voor- en achtergevel. De zijgevels zijn op de hoeken voorzien van erkers over eerste en tweede verdieping. Boven risalieten en erkers zijn topgevels geplaatst, (met name aan voorgevel) uitbundig versierd met neo-renaissancistische details als zuilen, pilasters, frontons, obeliskes, balustraden, oeils-de-boeufs en beeldhouwwerk. Beeldhouwwerk eveneens in middenrisaliet

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van voorgevel (een driedelig kinderfries in St. Joire-kalksteen met allegorische voorstellingen van het spoorwegwezen boven de vensters van de eerste verdieping) en een aantal sluitstenen in de voorgevel gedecoreerd met koppen in een eigentijdse uitmonstering (waarschijnlijk gaat het hier om employés van de Spoorwegen).

De twee erkers op de hoeken van de rechterzijgevel (NO) zijn op de tweede verdieping in hout opgetrokken. Op de top van de rechterzijgevelrisaliet een octagonale toren met lantaarn. De platte dakdelen boven de vier overige middenrisalieten zijn voorzien van een ijzeren sierbalustrade met op de hoeken bolvormige bekroningen.

De vensteropeningen zijn rechthoekig met uitzondering van de vensteropeningen op de bel-etage en de tweede verdieping van de middenrisalieten aan voor- en achtergevel: deze zijn rondboogvormig. De vensters zijn voorzien van natuurstenen onderdorpels op sierconsoles. Boven de vensters halfronde nissen, festoenen of diamantkoppen. Rondom de vensters uitkragend bandwerk. De versieringen zijn van hardsteen. Rondboogvormige ingang aan voorzijde bereikbaar via hardstenen stoep. Houten deur met rondboogvormig bovenlicht. Boven de ingang ijzeren sierlantaarn. Tweede (dienst)ingang aan achtergevel. Drie ronde gemetselde schoorstenen (ca. 4 meter) op achter- en zijdaken.

Binnenplaats voor het grootste deel nog voorzien van oorspronkelijk blauw-zwart kasseienplaveisel. Gevelzijden van binnenplaats voorzien van middenrisaliet eindigend in trapgevel. Poort in achtergevel.

Interieur met neo-renaïssancistische elementen in de decoratie nog grotendeels oorspronkelijk. Het betreft hier onder meer de vestibule met beeldhouwde kinderfriezen in diepreliëf, de hal op de begane grond, het monumentale trappenhuis met glas-in-lood ramen en lichtvenster, de bestuurskamer met schouw, de gangen met granitvloeren.

Waardering

Voormalig administratiegebouw H.IJ.S.M. in neo-renaïssance stijl met bijbehorend interieur van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde (bouwstijl en architect) en de historische waarde als uiting van de spoorweggeschiedenis van Nederland. Tevens van belang wegens de situationele waarde door de beeldbepalende ligging aan de Droogbak en de locatie nabij het gelijktijdig gerealiseerde Centraal Station waarbij een doorgaande spoorverbinding van de westelijke en oostelijke lijnen naar Amsterdam tot stand kwam.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Administratiegebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument